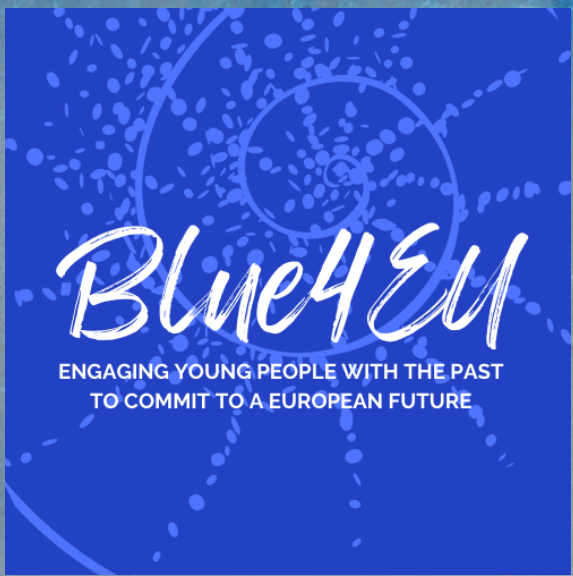

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Istoria orală - ghid metodologic

Numărul proiectului: 101143856

Numele proiectului: Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Acronimul proiectului: Blue4EU

Apel: CERV-2023-CITIZENS-REM

Subiect: CERV-2023-CITIZENS-REM

Tipul acțiunii: Granturi forfetare CERV

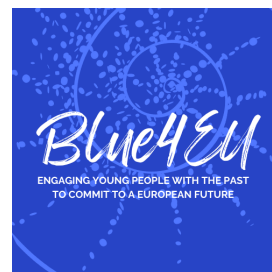
Autoritatea finanțatoare: Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură

Document	Istoria orală – ghid metodologic
	Versiunea: 1.0
Autori	Autori: Lavinia Costea, Ionela Bogdan, Diana Nistor Colaboratori: Paula Beudean, Alessandro Portelli, Călin Olariu,

Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea finanțatoare nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Cuprins

ÎN LOC DE INTRODUCERE	3
Capitolul I - ISTORIA ORALĂ: ASPECTE DE BAZĂ.....	4
Capitolul II – CERCETAREA DE ISTORIE ORALĂ	9
Capitolul III – ZIUA ÎNREGISTRĂRII INTERVIULUI DE ISTORIE ORALĂ.....	19
Capitolul IV – ARHIVAREA, CONSERVAREA ȘI TRANSCRIEREA INTERVIULUI DE ISTORIE ORALĂ	24
Capitolul V – PROIECTE DE ISTORIE ORALĂ	29
Capitolul VI – CE TREBUIE SĂ FACEȚI ȘI CE SĂ NU FACEȚI LA UN INTERVIU DE ISTORIE ORALĂ	33
ÎNTREBĂRI & RĂSPUNSURI	41
RESURSE ADIȚIONALE	45
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	46

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

ÎN LOC DE INTRODUCERE

Acest *tool kit* nu este un set rigid de reguli, menit a fi urmat mecanic, ci o resursă, o plasă de siguranță care trebuie folosită în caz de incertitudine sau nevoie. Interviu de istorie orală este în primul rând o relație socială, o conversație între două persoane și, prin urmare, elementul principal pe care se bazează un bun intervievator constă în propriile abilități sociale, capacitatea de a se angaja în dialog cu o altă persoană și de a fi cu adevărat interesat de ceea ce această altă persoană are de spus. Istoria orală este alcătuită din memorie („istorie”) și limbaj („oral”), prin urmare o mare parte a sensului constă nu numai în informația explicită, ci este implicit și în alegerile verbale, în structura narațiunii, în tăceri, în „nespus”. Istoria orală este despre sens și, mai ales într-un proiect ca al nostru, ar trebui să fim atenți la subiectivitatea care este implicită în narațiune. Prin urmare, un bun specialist în istorie orală ar trebui să acorde o atenție deosebită limbajului și structurilor narrative, cel puțin în momentul interpretării. Acesta este motivul pentru care avem tendința de a fi relativ mai deschiși la limbajul popular, la negramatical, la nestructurat și chiar la erorile și greșelile faptice. Adesea, mai ales în tradiția SUA, începând cu Allan Nevins de la Columbia University, scopul a fost acela de a transforma oralitatea într-un text scris și de a înlocui documentul înregistrat cu transcrierea revizuită. În istoria orală contemporană, conchidem că documentul este înregistrarea, iar transcrierea reprezintă un instrument pentru a ne orienta în înregistrare – nu o înlocuire sau o reproducere, ci o reprezentare care ne trimite înapoi la original.

Alessandro Portelli

Capitolul I - ISTORIA ORALĂ: ASPECTE DE BAZĂ

Ce este istoria orală?

Conform definiției oferite de Asociația de Istorie Orală: „istoria orală este un domeniu de studiu și o metodă, menită a aduna, păstra și interpreta vocile și amintirile oamenilor, comunităților și participanților la evenimentele trecute.” (Vezi: <https://oralhistory.org/about/do-oral-history/>).

Specialistul britanic în istorie orală Paul Thompson a subliniat că: „istoria orală este la fel de veche ca istoria însăși” și „toată istoria a fost istorie orală”. (Vezi: Paul Thompson, *The Voice of the past: Oral History*, 1988)

Ce înseamnă acest lucru? Înseamnă că demult, în societățile prealfabetizate, istoria unei comunități se transmitea de la o generație la alta pe cale orală, prin instrumente precum: cântece, poezie și povestire. În zilele noastre, istoria orală este o metodă folosită într-un areal larg de discipline, reușind să surprindă și să înregistreze cu succes viețile oamenilor obișnuiți.

Din punct de vedere metodologic, istoria orală oferă nu doar instrumentele de recuperare a trecutului recent, ci și o grilă de interpretare și analiză a documentelor scrise, elaborate în epoci trecute, care pot conține transcrieri ale declarațiilor orale. A „face” istorie orală înseamnă a realiza un interviu extins, de istorie orală, care implică un intervievator (persoana care înregistrează interviul și adresează întrebări) cu un interviuat (un narator) care își spune povestea vieții sau împărtășește amintirile despre un eveniment sau o experiență:

Alessandro Portelli, unul dintre fondatorii istoriei orale ca disciplină academică și partener în cadrul proiectului Blue4EU, subliniază punctele forte ale acestei discipline: “ce face ca istoria orală să fie diferită”.

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

(Vezi Alessandro Portelli, “What Makes Oral History Different,” în *The Death of Luigi Trastulli and Other Stories: Form and Meaning in Oral History*, SUNY Press, 1991)

- Oralitatea surselor orale;
- Istoria orală ca narațiune;
- Eveniment și semnificația acestuia;
- Obiectivitate;
- Relația dintre interviuat și intervievator.

Istoria orală este o metodă inovativă de cercetare a trecutului și are caracter universal, întrucât, într-un fel sau altul, toți „facem” istorie orală, spunându-ne poveștile sau ascultând-i pe alții spunându-ne poveștile lor.

Istoria istoriei orale – pe scurt

Haideți să descoperim câteva momente semnificative ale istoriei orale:

În Statele Unite ale Americii:

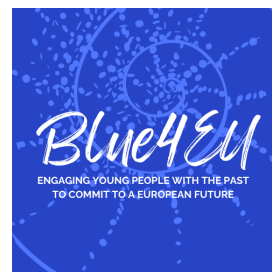
1948 – sub conducerea istoricului Allan Nevins, se lansează în cadrul Universității Columbia, *Columbia University Oral History Office*;

1966 – a fost înființată Asociația de Istorie Orală;

1966 – Proiectul Foxfire - profesorul Eliot Wigginton și studenții săi înregistrează interviuri cu locuitorii mai în vârstă ai comunității, în scopul documentării vieții rurale din Georgia;

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

1976 – la apogeul mișcării feministe, este produs documentarul *Union Maids*, care prezintă poveștile femeilor din perioada marii crize a anilor 1930; documentarul a fost nominalizat la premiile Oscar și, în 2022, a fost selectat în scopul păstrării, în Registrul Național de Film al Statelor Unite, de către Biblioteca Congresului, fiind considerat „semnificativ din punct de vedere cultural, istoric sau estetic”;

1977 – se înființează în jur de 1000 de centre de istorie orală pe tot teritoriul Statelor Unite;

1987-1990 – este produsă seria documentară *Eyes On the Prize*, având două părți, care se concentrează pe mișcarea pentru drepturile civile din secolul XX din Statele Unite, câștigând un premiu Emmy, un premiu Peabody și nominalizat la premiile Oscar;

2003 – este fondată StoryCorps, o organizație americană non-profit care își propune să înregistreze, să arhiveze și să împărtășească poveștile americanilor.

Aspecte ale școlii italiene de Istorie orală:

- Procesul de instituționalizare a istoriei orale a avut un caracter anevoios, această disciplină a fost inițial practică de către intelectualii de stânga, preocupați de reconstituirea istoriei mișcărilor muncitorești;
- Primii reprezentanți: Gianni Bosio – preocupat de descrierea vieții profesionale în diferite regiuni ale Italiei; a intervievat muncitori de rând, dar și reprezentanți politici și sindicali;
- Rezistența împotriva regimului fascist – subiect principal;
- Alessandro Portelli (profesor de literatură anglo-americană la Universitatea La Sapienza din Roma);
- Luisa Passerini (Universitatea din Torino).

În România:

Institutul de Istorie Orală din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a fost creat la inițiativa profesorilor Pompiliu Teodor și Doru Radosav în 1997; obiectivul principal este înregistrarea, conservarea și interpretarea surselor orale în vederea recuperării unor părți din trecutul recent al societății românești. Programul de cercetare al Institutului de Istorie Orală are și o dimensiune civică, apărută ca urmare a necesității de a gestiona trecutul post-comunist. De-a lungul anilor, institutul a implementat numeroase proiecte de cercetare axate pe minorități, comunism, Al Doilea Război Mondial, Holocaust, Revoluția Română, printre altele. Totodată, au fost implementate diverse proiecte educaționale, cu scopul de a promova istoria orală ca metodă de cercetare în rândul studenților și tinerilor în general. (Vezi: <https://www.istoriaorala.ro/>)

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

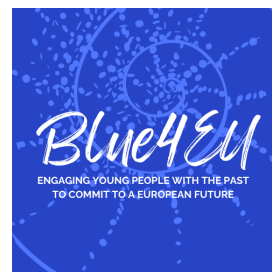
De ce este istoria orală importantă?

Specialistul britanic în istorie orală Paul Thompson a subliniat că: „istoria orală poate fi cu siguranță un mijloc pentru transformarea atât a conținutului, cât și a scopului istoriei. [...] Poate reda oamenilor care au făcut și au experimentat istoria, prin intermediul cuvintelor lor, un loc central.” (Vezi: Paul Thompson, *The Voice of the past: Oral History*, 1988, pp. 22-23). „A face” istorie orală înseamnă a ieși din zona de confort și a plana în necunoscut. Este transformator, provocator și în continuă schimbare. În timp ce învățăm despre trecut, ne putem aduce contribuția în a:

- Oferi o voce comunităților marginale și/sau celor ale căror relatări despre istorie au fost neglijate;
- Sublinia individualitatea fiecărui narator/comunitate prin mărturii de istorie orală, creând astfel diversitate în interpretare;
- Arăta intervievaților că poveștile lor sunt semnificative și importante pentru ceilalți;
- Aduce în prim-plan (nuanțe) ale evenimentelor istorice care nu sunt subliniate în sursele scrise;
- Utiliza mărturiile intervievaților pentru a complementa discursul istoric oficial.

Istoria orală și comunitatea

Printre primele înregistrări de istorie orală au fost realizate de către specialiști care aparțineau comunității, reușind să surprindă evenimente și tradiții din comunitatea lor care alminteri ar fi dispărut, nefiind documentate. Unul dintre principalele motive pentru a strânge mărturii de istorie orală este acela de a le împărtăși unui public mai larg, de a păstra vocile pe care le înregistrăm și de a le face accesibile generațiilor viitoare. Făcând acest lucru, aducem trecutul în prezent, gândindu-ne la viitor. Importanța istoriei orale în viața unei comunități constă, de asemenea, în abordarea ei participativă - prin încercarea de a include relatările unui număr cât mai mare și divers de oameni, astfel „participând la practica istoriei”. Mai mult, istoria orală poate fi „un instrument de împuternicire individuală și comunitară” și poate fi dobândită prin „predarea și formarea în practică, prin interpretarea și analiza semnificațiilor poveștilor”. (Vezi: <https://oralhistorycentre.ca/what-is-oral-history/>)

Descoperă-ți calitățile de specialist în istorie orală

Sarcina de lucru: Descoperă-ți calitățile de specialist în istorie orală

Dimensiunea grupului: cel puțin 10 participanți care lucrează pe perechi

Timp: aprox. 40 minute

Descrierea sarcinii de lucru: Găsește-ți un partener cu care te simți în largul tău să comunic și intervievați-vă reciproc, timp de 10 minute, având un subiect prestabilit. Unul dintre voi va fi interviuatul iar celălalt intervievatorul, urmând ca apoi să schimbați rolurile. Pentru a înregistra folosiți un reportofon sau orice alt dispozitiv la îndemână. După finalizarea interviurilor, discutați despre această experiență și felul în care ați rezonat cu ea.

Obiective:

- Exersarea abilităților de interviuare prin intermediul muncii în echipă;
- Familiarizarea cu dinamica unui interviu de istorie orală;
- Dobândirea de cunoștințe prin activități practice.

Capitolul II – CERCETAREA DE ISTORIE ORALĂ

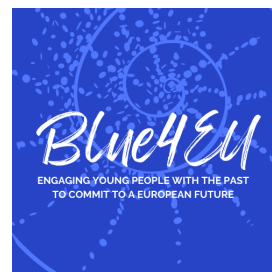
1. Etica cercetării de istorie orală

Istoria orală este unică întrucât colaborarea dintre intervievator și intervievat (narrator) are ca rezultat un document de factură istorică. Interviuul este pus la dispoziția publicului larg prin depozitarea acestuia într-o arhivă și/sau este distribuit online. Din acest motiv, toți cei implicați în cercetarea de istorie orală, de la intervievatori și narratori până la arhiviști și cercetători, devin parte dintr-o rețea de responsabilitate reciprocă care lucrează împreună pentru a se asigura că perspectiva, demnitatea, intimitatea și siguranța naratorului sunt respectate. Pentru a asigura toate cele enumerate, este necesară crearea unui proces în pași bine determinați care să funcționeze pentru toți cei implicați în cercetarea de istorie orală. Acest proces ar trebui să includă următoarele aspecte:

- a) Înainte de începerea interviului, intervievatorul obține consimțământul informat al martorului. Consimțământul informat este un acord care documentează, verbal sau în scris, că intervievatului i s-au oferit toate informațiile necesare pentru a lua o decizie cu privire la participarea la proiectul de istorie orală. Consimțământul informat joacă un rol cheie în asigurarea transparenței cercetării de istorie orală la care intervievatul urmează să participe.
- b) Intervievatorul comunică în mod clar obiectivele proiectului și potențialele riscuri la care se expune intervievatul prin participarea sa la proiect. De asemenea, intervievatorul transmite informații cu privire la accesibilitatea interviului de istorie orală și modalitățile în care acesta va putea fi utilizat în viitor de către alți cercetători. Istoricii oralști se angajează să protejeze naratorul și trebuie să fie atenți în fiecare moment al procesului, și mai ales să nu facă promisiuni pe care nu le pot respecta.
- c) Ori de câte ori este posibil, intervievatorul oferă naratorului oportunitatea de a revizui și (re)aproba interviul (înregistrarea și/sau transcrierea) înainte de a-l utiliza, de a-l depune într-o arhivă sau de a-l face într-un alt mod accesibil publicului larg. Acest pas este foarte important și diferențiază istoria orală de alte metodologii de cercetare prin faptul că intervievatorul se asigură că relatarea naratorului ajunge să fie disponibilă publicului larg și că cercetătorii care doresc să recurgă la aceste interviuri le vor putea accesa în maniera în care intervievatul și-a dorit și a semnat în declarația de consimțământ.

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Conform definiției oferite de UNESCO, interviurile de istorie orală sunt considerate patrimoniu digital imaterial. Institutul de Istorie Orală din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca oferă un cadru de principii testate privind aspectele etice ale cercetării de istorie orală, în concordanță cu alte centre de cercetare de istorie orală de renume precum Columbia Center for Oral History Research din cadrul Columbia University. Orice cercetare de istorie orală trebuie să îndeplinească cerințele legale și etice naționale și europene, inclusiv legislația Uniunii Europene și cea națională privind „Regulamentul general privind protecția datelor” (GDPR). Interviurile de istorie orală sunt înregistrate cu acordul scris și/sau oral al persoanelor intervievate (formulare de consimțământ și/sau înregistrarea acordului verbal) și pot fi prelucrate și/sau utilizate de către alți cercetători numai cu respectarea solicitărilor exprese ale intervievaților, conform cu documentele semnate la momentul înregistrării interviului.

Pe măsură ce interviul este pregătit pentru arhivare, deciziile privind descrierea, clasificarea și accesul la interviu trebuie să respecte opțiunile naratorului. Mai mult, istoricii oralști trebuie să țină cont de legislația în vigoare pentru a nu pune în pericol naratorul. Oricine intenționează să folosească sursele orale pe care le creează sau sursele orale create de alții ar trebui să o facă cu onestitate și respect. Astfel, utilizatorii surselor orale trebuie să furnizeze analize, inclusiv atunci când sunt editate sau extrase, care să rămână fidele cuvintelor și semnificațiilor oferite de narator și să aibă grijă să nu citeze cuvinte în afara contextului sau să contorsioneze discursul interviuatului. Utilizatorii pot ajunge la concluzii care diferă de cele oferite de un narator, dar concluziile ar trebui să fie derivate din dovezi citate în mod corespunzător. (Vezi: <https://oralhistory.org/oha-statement-on-ethics/>)

1. Declarații de consimțământ

Procesul de înregistrare a unui interviu de istorie orală trebuie să fie transparent, cu participare continuă, consimțământ, implicare și discuții deschise între toate părțile, de la prima întâlnire între intervievator și narator până la crearea documentelor finale. (Vezi: <https://oralhistory.org/informed-consent/>) Când contactează potențialii naratori, intervievatorii trebuie să împărtășească în mod clar obiectivele proiectului, să explice procesul de interviuare și să descrie ce se va întâmpla cu interviul după finalizarea acestuia. Totodată, trebuie să descrie cu onestitate afilierea instituțională,

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

profesionale, politice și/ sau de altă natură, precum și obligațiile din cadrul proiectului. Mai mult, intervievatorul are obligația de a-i comunica naratorului faptul că are dreptul de a refuza să răspundă la întrebări.

Materiale sensibile. În realizarea interviurilor de istorie orală, îi încurajăm pe naratori să fie deschiși și sinceri, iar datorită naturii acestei activități, uneori sunt incluse informații sensibile sau pe care naratorul nu dorește să le facă publice. Un interviu poate fi considerat sensibil dacă include referințe sau un limbaj care ar putea cauza jenă sau prejudicii personale ori profesionale fie naratorului, fie persoanelor menționate în interviu. Acest lucru ar putea include (dar nu se limitează la) subiecte legate de sexualitate, probleme de sănătate (fizică sau mentală), statut legal sau caracterizări nefavorabile ale unor persoane sau grupuri.

Cum procedăm atunci când utilizăm informații sensibile:

- ✓ În primul rând și cel mai important, dacă un narator indică faptul că un anumit conținut este sensibil, îi respectăm și onorăm judecata cu privire la ceea ce consideră sensibil sau privat.
- ✓ Fii atent la situațiile în care naratorii spun lucruri precum „off the record” („în afara înregistrării”) sau „nu repeta asta”, și impune restricțiile corespunzătoare. Poți, de asemenea, opri înregistrarea dacă naratorul dorește să îți împărtășească o poveste, dar nu intenționează ca aceasta să facă parte din înregistrarea publică.
- ✓ Naratorul poate folosi un pseudonim. În astfel de cazuri, fii atent la eventuale scăpări în materialele interviului (în special în transcriere, rezumat sau notele de teren) ori la menționarea unor informații ușor de identificat (cum ar fi locul de reședință). Impune restricțiile necesare. Este responsabilitatea ta să asiguri anonimatul. (Vezi: A Practical Guide to Oral History, Southern Oral History Program, versiunea din mai 2018)

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

2. Găsirea temei și cercetarea preliminară

Fiecare proiect de istorie orală începe cu o curiozitate. Mai întâi trebuie verificat dacă istoria orală poate fi parte din procesul de cercetare. Câteva întrebări de luat în considerare atunci când alegeți un subiect de cercetare ar fi următoarele: Ce știu deja despre acest subiect? Ce nu știu? Ce dificultăți aș putea întâmpina atunci când cercetez acest subiect? Este istoria orală cea mai bună modalitate de a afla informații noi în legătură cu acest subiect? Există persoane pe care le pot intervieva despre acest subiect? Au realizat și alți cercetători proiecte similare din rezultatele cărora să mă pot inspira/ de la care să pornesc cercetarea?

Găsirea subiectului este urmată de o fază preliminară de cercetare care implică o serie de pași interdependenți:

- a) Cercetarea literaturii de specialitate publicate: identificați și cercetați sursele istorice secundare și primare existente. Pregătiți un fișier care să conțină toate materiale referitoare la experiențele de viață ale subiecților și perioada de timp care urmează să fie acoperită în interviuri.
- b) Pe baza acestei cercetări, începeți să compilați nume și informații de contact pentru potențialii intervievați și înregistrați modul în care acești indivizi se raportează la subiectul de cercetare.
- c) Contactați posibili intervievați și definiți scopul și domeniul de aplicare al proiectului pentru el/ ea și faceți o programare pentru o întâlnire prealabilă interviului de istorie orală.

De ce să cercetezi tema aleasă?

Pentru a situa povestea într-un context istoric;

Pentru a nota ceea ce se știe deja și unde există lacune;

Pentru a afla mai multe despre persoana care urmează să fie intervievată;

Pentru a descoperi detalii nedocumentate anterior, contradictorii sau uitate;

Pentru a stabili raportul cu naratorul;

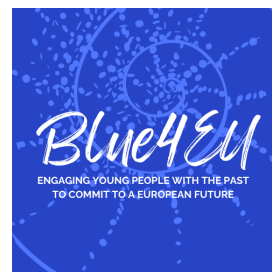
Pentru a redacta întrebări informale care să stimuleze povestirea;

Pentru a crea întrebări de tip follow-up (întrebări de urmărire) care încurajează răspunsuri detaliate;

Pentru a clarifica numele persoanelor și locurilor menționate într-un interviu;

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Unde să faci cercetarea temei alese?

Biblioteci, arhive, presă (online sau arhive);
Evidențe publice: acte, evidențe succesoriale, colecții de hărți, evidențe militare;
Organizații afiliate naratorului (de exemplu: școli și colegii; organizații religioase; asociații profesionale; organizații militare);
Colecții private (care includ fotografii și alte documente);
O vizită înainte de interviu la narator poate oferi materiale de cercetare utile.

Când să faci cercetarea temei alese?

Înainte de un interviu (pentru a fi pregătit);
Între interviuri (pentru a clarifica și verifica);
După un interviu (pentru validitate și acuratețe).

3. Ghidul de interviu

Odată ce ați cercetat subiectul și ați găsit interviuatul/ interviueații, este bine să construiți o schiță care să vă ghideze interviul înregistrat. Deoarece niciodată doi naratori nu vor avea aceleași experiențe de viață, nu există o abordare unică pentru structurarea interviului. Un ghid de interviu este o foaie de parcurs flexibilă care ghidează interviuatorul și naratorul/ naratorii prin subiectele interviului. Puteți pregăti întrebări pe care să le includeți într-un ghid de interviu, dar în timpul interviului este mai util să enumerați doar câteva dintre cuvintele cheie, fraze, idei sau evenimente

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

despre care doriți să aflați mai multe informații. În timpul interviului, utilizați lista de subiecte ca ghid, ca o foaie de parcurs, pentru a direcționa atenția naratorului către subiectul/subiectele de tratat, punând întrebări care îi ajută pe naratori să-și amintească trecutul. Uneori, înainte de interviu, un narator dorește să știe ce fel de întrebări i se vor adresa. În acest caz, furnizați lista de subiecte pe care le-ați creat pentru a ajuta la stimularea amintirilor și la construirea încrederii. Când un narator furnizează informații care nu sunt în ghidul de interviu, dar care merită investigate în continuare, poate doriți să puneți întrebări despre noul subiect chiar atunci.

Indiferent de subiectul ales pentru interviu, experiența arată că este nevoie de câteva minute de creare a unei legături între intervievator și intervievat, iar întrebările despre următoarele subiecte pot facilita acest demers: mediul familial (bunici, părinți și frați/surori), copilăria (treburile casnice, responsabilități, alimentația, cartier/sat/ oraș), timpul liber (jocuri de stradă, sport, cărți, weekenduri, sărbători, tradiții), politică și religie, școală (profesori, prieteni, materii preferate), muncă (primul loc de muncă, o zi obișnuită de muncă, promovare, organizații profesionale), vârsta adultă (armata, căsătorie, divorț, copii, case, bani, vecini, viață socială) și/ sau viața cotidiană din momentul înregistrării interviului (speranțe și vise). Majorității oamenilor le este mai ușor să-și amintească viața în ordine cronologică și, uneori, vă pot fi necesare două sau trei sesiuni pentru a înregistra o poveste completă a vieții.

Iată mai jos un exemplu de listă de cuvinte-cheie sau evenimente pe care le-ați putea avea în vedere atunci când compuneți ghidul de interviu:

Redactarea întrebărilor pentru ghidul de interviu

Construirea unor întrebări bune este la fel de importantă ca obținerea de răspunsuri bune. O întrebare bună este una care este ușor de înțeles și permite intervievatului să explice de ce și cum își amintește un eveniment.

- **Folosiți întrebări deschise.** Puneți întrebări închise și alte întrebări simple la începutul interviului pentru a obține informațiile de bază necesare și pentru a permite ambelor părți să se simtă confortabil cu procesul de interviu. Întrebările cu răspuns de tip „Da” sau „Nu” vă

vor oferi informații, dar întrebările deschise vor permite interviuatului să explice, să descrie, să elaboreze și să informeze mai bine.

Exemplu: „Ați participat la Revoluția din 1989?” nu este o întrebare la fel de bună ca „Ce vă amintiți despre Revoluția din 1989?”

➤ **Pune întrebări deschise.**

Exemplu: „Spuneți-mi despre . . .”, „De ce . . .?”, „De ce nu . . .?”, „Cum . . .?”

➤ **Încercați întotdeauna să obțineți detalii.**

Exemplu: „Descrieți. . .”, „Explicați . . .”, „Cât de des . . .”, „Spuneți-mi mai multe despre...”

➤ **Evitați întrebările lungi.**

Exemplu: O întrebare de genul „Puteți să-mi spuneți cum a fost în armată?” este probabil prea largă. Interviewații vor aprecia, de obicei, dacă le oferiți câțiva parametri: „Puteți să-mi spuneți cum a fost cazarea în armată?”

➤ **Evitați întrebările confuze sau cu mai multe părți.** Dacă doriți răspunsurile la fiecare parte a întrebării din exemplul de mai jos, împărțiți-o în cel puțin trei întrebări. Toate întrebările ar trebui să fie ușor de înțeles. Dacă nu obțineți răspunsuri la întrebările pe care le puneți (după o pauză adecvată), reformulați întrebările sau simplificați-le.

Exemplu: „Ce părere aveți despre aderarea României la Uniunea Europeană în 2007 și cum credeți că a influențat viața oamenilor obișnuiți și mai precis a familiei dumneavoastră?” ar putea fi ușor rescrisă în următoarele întrebări: „Ce vă amintiți despre aderarea României la UE?”, „Cum credeți că a influențat viața familiei dumneavoastră?” și „Dar a cunoștințelor dumneavoastră?”

➤ **Evitați întrebările cu răspuns indus și părtinitoare.** Întrebările reformulate de mai jos oferă persoanei intervievate ocazia de a-și exprima opiniile pozitive, negative și neutre.

Exemplu: În loc de „Cât de greu a fost pentru dumneavoastră în perioada comunistă?” întrebați „Cum vă amintiți perioada comunistă?”

În loc de „Nu era satul dumneavoastră natal un loc sărac?” întreabă „Povestiți-mi despre locul în care ați copilărit”.

➤ **Reformulați sau rezumați.** Asigurați-vă întotdeauna că ați înțeles corect ce a vrut să spună interviuatul. În acest sens, încercați să folosiți câteva dintre următoarele exemple:

Exemplu: „Ați spus . . .”, „Spuneți-mi mai multe despre asta”, „Să văd dacă am înțeles bine. Ați spus . . .”

- **Solicitați definiții și clarificări.** Nu lăsați cuvinte sau expresii pe care nu le cunoașteți (cum ar fi regionalismele) să treacă fără să întrebați ce înseamnă. Vă va fi mai ușor să transcrieți și apoi să interpretați interviul.

Exemplu: „Spuneți-mi ce înseamnă...”, „Ce este . . .?” „Știu ce este. . ., dar generațiile viitoare care vor asculta interviul s-ar putea să nu știe. Vă rog spuneți-mi ce a fost ... și cum a fost folosit.”

- **Respectați-vă interviuatul.** Respectați întotdeauna confidențialitatea și sensibilitățile interviuatului dumneavoastră. Dacă el sau ea este inconfortabil în legătură cu un subiect sau refuză să răspundă la o întrebare, treceți la un alt subiect. Amintiți-vă: persoana interviuată vă face o favoare răspunzând la întrebările voastre.
- **Exersați. Exersați din nou.** Este nevoie de timp pentru a găsi modalitatea potrivită de a pune o întrebare, astfel încât persoana interviuată să rememoreze tipul de amintiri pe care le căutați. Cu cât realizați mai multe interviuri, cu atât veți deveni mai buni la elaborarea și livrarea întrebărilor.

Întrebările din ghidul de interviu nu sunt menite să fie urmate în mod rigid; sunt un punct de plecare pentru poveștile și amintirile naratorului vostru. O parte din valoarea istoriilor orale este că aceste povești deseori se îndepărtează de subiect la amintiri despre care nu am fi știut să întrebăm și care îmbogățesc foarte mult rezultatele proiectului. De asemenea, **obiectele și fotografiile** pot ajuta la declanșarea amintirilor, așa că invitați-vă naratorul/interviuatul să aducă orice și oricâte materiale care l-ar putea ajuta să explice sau să descrie evenimente.

Iată un exemplu de listă de cuvinte-cheie sau evenimente pe care le-ai putea avea în vedere atunci când redactezi ghidul de interviu.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

De unde să încep? Gândește-te mai întâi

Sarcina de lucru: De unde să încep? Gândește-te mai
întâi

Dimensiunea grupului: în perechi

Timp: aprox. 50 de minute

Descrierea sarcinii de lucru: Te întrebi cum arăta cartierul tău acum 20 de ani? Ești interesat de un anumit moment sau eveniment din istorie? Vrei să păstrezi amintirile celor mai în vârstă din familia și/sau comunitatea ta? Împreună cu un coleg, alegeți un subiect de interes, creați o listă de cuvinte cheie și expresii reprezentând informațiile pe care doriți să le cunoașteți și scrieți o schiță care să vă ghideze primul interviu de istorie orală. La terminarea ghidului de interviu, discutați despre procesul și rezultatele sale.

Obiective:

- Lucrați în perechi și găsiți interese comune;
- Învățați să construiți un ghid de interviu;
- Dobândiți cunoștințe exersând.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Capitolul III – ZIUA ÎNREGISTRĂRII INTERVIULUI DE ISTORIE ORALĂ

Istoricul Alessandro Portelli a subliniat că: „este important să avem un grad mare de flexibilitate în cadrul unui interviu de istorie orală, fiind pregătiți nu doar să acceptăm perspectiva naratorului, ci și să o modificăm pe a noastră”. (Vezi: https://www.goodreads.com/author/quotes/116033.Alessandro_Portelli). Istoria orală nu este o știință exactă, prin urmare nu putem prezice tot ce se poate întâmpla în ziua în care am programat un interviu, dar acest lucru nu trebuie să ne sperie. Așadar, când va sosi ziua înregistrării interviului de istorie orală, luați în considerare aspectele exemplificate mai jos.

Înainte de interviu

Este esențial să fii bine pregătit pentru a economisi timp și energie pe care le poți utiliza pentru înregistrarea interviului propriu-zis. Benjamin Franklin spunea că „trebuie să existe un loc pentru fiecare lucru și fiecare lucru trebuie să aibă locul lui”. Deci, înainte de interviu, asigurați-vă că dispuneți de toate lucrurile de care veți avea nevoie. Aceasta este o listă cu unele dintre lucrurile esențiale:

- ✓ Caiet/ceva de scris;
- ✓ Pix;
- ✓ Declarații de consimțământ & ghid de interviu;
- ✓ Reportofon sau alt dispozitiv pentru a înregistra interviul;
- ✓ Baterii;
- ✓ Încărcător (dacă se utilizează telefonul pentru a înregistra);
- ✓ Echipament foto & video cu spațiu de stocare suficient (dacă e cazul);
- ✓ Bonus: O atitudine pozitivă și dorința de a învăța lucruri noi.

Dacă doriți să faceți fotografii cu persoana interviuată, este recomandat să cereți permisiunea înainte de a începe interviul. Dacă acceptă, puteți face fotografii înainte și/sau după interviu, dar dacă aveți un fotograf cu voi, fotografiile pot fi făcute și în timpul interviului. În acest caz, veți avea o perspectivă vizuală mai largă a relației stabilite între intervievator și interviuat. În plus, dacă interviuatul sugerează să fie fotografiate materiale care sunt importante pentru el, acceptați.

Într-o situație ideală, ar trebui să putem controla pe deplin mediul în care are loc interviul sau să avem o întâlnire prealabilă cu persoana interviuată. De cele mai multe ori, nu se întâmplă asta. Cu toate acestea, înainte de a apăsa pe dispozitivul de înregistrare, încercați să minimizați momentele de distragere: zgomote de fundal, oameni sau gadgeturi care pot interfera cu înregistrarea voastră și așa mai departe. De asemenea, dacă

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

este posibil, încercați să realizați un test înainte de a începe interviul în mod oficial. Aceasta înseamnă să înregistrați aproximativ 1 minut și apoi să-l ascultați. Acest lucru vă va arăta calitatea înregistrării, dacă setările sunt așa cum doriți, dacă există interferențe pe care trebuie să le aveți în vedere.

Acum, să discutăm puțin mai mult despre tehnologia care evoluează constant, iar, din această cauză, poate fi dificil să ținem pasul cu noutățile. În acest sens, recomandarea este să găsiți varianta care funcționează cel mai bine pentru voi și, în același timp, este ușor de păstrat și împărtășit cu ceilalți, deoarece unul dintre scopurile finale ale istoriei orale este împărtășirea trecutului cu generațiile viitoare.

Când realizați interviurile de istorie orală, reportofonul sau un alt dispozitiv de înregistrare este esențial. La momentul actual, se folosește un dispozitiv de înregistrare digitală, fiind compatibil cu tehnologia actuală, ușor de utilizat și intuitiv atunci când vine vorba de salvarea, transferul sau partajarea înregistrărilor. Mai mult, un dispozitiv de înregistrare digitală vă permite să înregistrați în jur de 48 de ore, având și o autonomie semnificativă. Se poate folosi cu ușurință și un smartphone atunci când înregistrați un interviu de istorie orală. Amintiți-vă: indiferent dacă utilizați un dispozitiv de înregistrare tradițional sau un smartphone, cel mai important lucru este să obțineți o calitate bună a sunetului. Dacă intenționați să înregistrați un interviu video, atunci o cameră este indispensabilă. Va trebui să vă asigurați că locația interviului vă permite să instalați o cameră video și, bineînțeles, că știți să o folosiți. Dacă scopul principal al interviului de istorie orală este să-l folosiți pentru un documentar, va trebui să știți câteva lucruri despre utilizarea unei camere, cum ar fi: regulile de compoziție, folosirea luminii în avantajul vostru, obținerea cadrelor potrivite și așa mai departe.

În timpul interviului

Realizarea unui interviu de istorie orală de succes este un proces și necesită răbdare: nu începeți abrupt, petreceți câteva minute vorbind cu interviuatul, asigurați-vă că se simte în largul lui în prezența voastră. Utilizați ghidul de interviu pe care l-ați pregătit în prealabil, dar amintiți-vă că acesta este doar un instrument al cărui scop este să vă ajute. Aveți încredere în instinctele voastre și încercați să fiți atenți la dinamica interviului. Când auziți ceva care vă interesează, adresați întrebări suplimentare. În unele cazuri, interviuatul va explora un anumit subiect numai dacă îl abordați voi. Puteți spune pur și simplu: „Vă rog, spuneți-mi mai multe despre acest subiect.” sau „Oferiți-mi câteva detalii.” Interacționați cu persoana interviuată și ascultați ceea ce încearcă el/ea să spună. Se

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

pot exprima diferite lucruri altfel decât verbal; se pot folosi gesturi sau tăceri pentru a transmite un mesaj. Așadar, fiți atenți și păstrați o minte deschisă. Nu există o ordine „corectă” de a pune întrebările, așa că vă puteți simți liber să le puneți în orice ordine considerați de cuviință. Nu uitați să plasați dispozitivul de înregistrare la îndemână atât pentru dvs., cât și pentru interviuat, astfel încât să înregistreze ușor și clar atât vocea voastră, cât și pe cea a interviuatului. Ocazional, ar trebui să vă asigurați că reportofonul înregistrează.

Câteva sfaturi care contribuie la un interviu de succes:

- ✓ Evitați judecățile de valoare;
- ✓ Încercați să vă puneți în locul interviuatului;
- ✓ Abordați subiectele sensibile cu grijă;
- ✓ Fiți atenți la emoțiile interviuatului;
- ✓ Fiți respectuoși;
- ✓ Acordați atenție detaliilor.

După interviu

După ce înregistrarea interviului vostru de istorie orală s-a încheiat, explicați-i persoanei intervievate pașii următori. Asigurați-vă că au o înțelegere completă a modului în care va fi folosită povestea lor, cine va avea acces la ea, cum și unde va fi păstrată și răspundeți la orice întrebări suplimentare pe care le-ar putea avea. Nu uitați să semnați formularele de consimțământ cu persoana intervievată și să respectați orice restricții cerute de aceasta (anonimat, folosirea interviului doar în contexte specifice, ștergerea sau nedivulgarea unor părți din interviu și așa mai departe). Mulțumiți-i interviuatului că v-a împărtășit povestea și reamintiți-i cât de importantă este aceasta. În cel mai scurt timp, notați-vă primele impresii, detaliile pe care le-ați observat de-a lungul interviului de istorie orală, numele persoanelor recomandate de către interviuat pentru realizarea unor alte interviuri. Aceste lucruri se notează în ceea ce numim „Jurnal de cercetare” și este important deoarece contribuie la o mai bună înțelegere a atmosferei generale a fiecărui interviu.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Mai jos, puteți vedea ce ar trebui să cuprindă un jurnal de cercetare:

Jurnal de cercetare

Numele intervievatorului: _____

Locul interviului: _____

Data: _____

Durata: _____

Tema interviului: _____

Cuvinte cheie: _____

Numele interviuatului: _____

Data și locul nașterii: _____

Stare civilă: _____

Domiciliu: _____

Modul de contactare a interviuatului: _____

Locul în care s-a desfășurat interviul: _____

Tipul înregistrării:

- Audio _____
- Audio & video _____
- Video _____

Particularități ale interviului: _____

Factori perturbatori: _____

Sugestii ale interviuatului (alte persoane pentru interviuri):

Materiale furnizate de martor: _____

Mai sunt câțiva pași care trebuie luați în considerare și care vor asigura că interviul vostru de istorie orală va fi disponibil și accesibil generațiilor viitoare. Aceste aspecte sunt detaliate în următorul capitol.

Cum devin specialist în istorie orală?

Sarcina de lucru: Cum devin specialist în istorie orală?

Dimensiunea grupului: 2 persoane – 1 interviuat; 1 interviuator, cu posibilitatea adăugării unui coordonator și/sau a unui alt interviuator

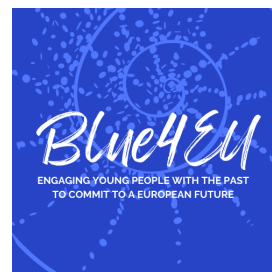
Timp: cel puțin 60 de minute

Descrierea sarcinii de lucru: Această activitate poate fi realizată în urma unei pregătiri prealabile și în urma efectuării unei cercetări preliminare: alegerea unei teme, crearea unui ghid de interviu, găsirea unui potențial interviuat & stabilirea unei întâlniri cu acesta. Înregistrează un interviu de istorie orală, pe o temă la alegere, cu o persoană identificată în comunitatea ta. Folosește toate cunoștințele de istorie orală dobândite în sarcinile precedente.

Obiective:

- Exersarea abilităților de interviuare într-un cadru real;
- Dobândirea de experiență în înregistrarea unui interviu de istorie orală;
- Dobândirea de cunoștințe prin activități practice.

Capitolul IV – ARHIVAREA, CONSERVAREA ȘI TRANSCRIEREA INTERVIULUI DE ISTORIE ORALĂ

Arhivarea unui interviu de istorie orală

Manualul celor mai bune practici de arhivare a interviului de istorie orală publicat de Oral History Association in 2019 (<https://oralhistory.org/archives-principles-and-best-practices-complete-manual>) notează că interviurile de istorie orală sunt surse primare care sunt menite să fie accesibile, descoperite și înțelese; sunt dovezi pentru cercetarea istorică și antropologică, precum și pentru alte discipline; sunt obiecte culturale; și obiecte de arhivă care necesită a fi conservare pe termen lung.

După înregistrarea interviului de istorie orală, acordați câteva minute pentru a descrie contextul și circumstanțele în care acesta s-a desfășurat (vezi Capitolul 3 – Jurnalul de cercetare). Încercați să răspundeți la următoarele întrebări: Cum v-ați pregătit pentru interviu? Care a fost tonul interacțiunii cu naratorul/naratorii? Au existat dificultăți sau idiosincrazii în ceea ce privește procesul de înregistrare a interviului? Toate aceste răspunsuri vor oferi informații despre contextul în care s-a înregistrat interviul și vor putea fi de folos altor cercetători. Trebuie să vă asigurați că materialele de istorie orală sunt stocate, procesate, întreținute și accesibilizate în conformitate cu standardele de arhivă, opțiunile intervievaților și cele mai bune practici.

Iată câteva recomandări cu privire la modul în care ar trebui să arhivați interviurile:

- ✓ Asigurați-vă că înregistrările audio/ video sunt plasate într-o arhivă adecvată unde vor primi îngrijire profesională și vor fi puse la dispoziția cercetătorilor. Aceasta poate însemna donarea acestora unei biblioteci locale, unei biblioteci universitare din apropiere, unui muzeu, unui institut de cercetare sau unei arhive de stat.
- ✓ Salvați interviul într-un format care să poată fi păstrat cu ușurință de către arhivist astfel încât să poată fi oricând transformat în noi formate pe măsură ce acestea devin disponibile.
- ✓ Majoritatea arhivelor au la dispoziție instrumente pentru a păstra înregistrările de istorie orală. Un arhivist poate încorpora fișiere de metadate cu fișierele audio pentru a descrie, cataloga și documenta proveniența interviului de istorie orală. Pentru a face acest lucru arhivistul poate solicita informații pe care doar interviuatorul le poate furniza.

- ✓ Asigurați-vă că toate formularele de consimțământ, fotografiile și materialele primite de la interviuat însoțesc înregistrarea audio/video atunci când o plasați în arhivă. Aceste informații îi vor ajuta pe arhiviști să catalogheze interviurile și îi vor ajuta pe cercetători să înțeleagă contextul în care au avut loc interviurile dumneavoastră.

Prezervarea interviului de istorie orală și a altor materiale

Păstrarea înregistrărilor de istorie orală și accesibilizarea acestor sunt părți cheie ale unui proiect de istorie orală. Câteva dintre materialele care pot fi păstrate alături de interviul audio/video sunt formularele de consimțământ, notițe scrise în timpul sau imediat după finalizarea interviului, ghidul de interviu, fotografii cu naratorul și orice alte materiale pe care le primiți de la interviuat. Îngrijirea și păstrarea corespunzătoare a înregistrărilor începe imediat după crearea lor. Descărcați înregistrările de pe reportofon pe un server securizat; faceți duplicate și stocați înregistrările în mai multe locații. După cum spun arhiviștii, cu cât mai multe copii, cu atât mai bine și mai în siguranță vor fi interviurile.

Este important ca istoricii oralști și arhiviștii să înțeleagă responsabilitatea de a asigura păstrarea pe termen lung a unui interviu de istorie orală. Istoria orală ca domeniu de practică prioritizează păstrarea înregistrării originale a interviului, precum și a documentației aferente. Prin urmare, utilizarea inherentă a materialelor audiovizuale în practica istoriei orale, fie că acestea au un format analog sau digital, necesită un plan de conservare adecvat. Întreținerea continuă a interviurilor și a materialelor aferente asigură accesul continuu și viabilitatea materialelor pentru conservarea pe termen lung.

1. Primul pas în păstrarea înregistrării interviului este **să descărcați fișierele digitale pe un hard disk securizat** cât mai curând posibil.
2. Al doilea pas în păstrarea înregistrării interviului este **să creați nume de fișiere consecvente**, care vă vor ajuta să vă protejați și să vă păstrați înregistrările pentru accesul facil la acestea pe termen lung.

Pentru a salva înregistrările digitale pe un hard disk, asigurați-vă că fișierele și folderele dumneavoastră au nume coerente, astfel încât acestea să poată fi recunoscute și recuperate cu ușurință. Bibliotecarii și arhiviștii ne atrag atenția asupra importanței denumirii fișierelor –

fișiere denumite „interviu3” sau „în lucru” pot să se piardă cu ușurință și să creeze confuzii. De aceea, câteva minute de planificare a numelor de fișiere pot economisi mult timp și vă pot ușura munca.

Iată câteva exemple de bună practică în păstrarea unui interviu de istorie orală:

- ✓ Structurile de denumire sunt cruciale pentru identificarea fișierelor. Structura de bază a numelui va consta din interviuatorul, persoana interviuată și dată. Folderul care găzduiește fișierele ar trebui să păstreze numele proiectului;
- ✓ Păstrați numele fișierelor scurte, nu mai mult de 25 de caractere;
- ✓ Folosiți aceleași nume de fișiere pentru toate fișierele digitale de rezervă;
- ✓ Evitați simbolurile precum: „/ \ : * ? ” < > [] & \$, cel mai bine este să folosiți doar litere și cifre și liniuțe de subliniere;
- ✓ Evitați spațiile și utilizați litere de subliniere (istorie_orala) sau majuscule inițiale (IstorieOrala);
- ✓ Evitați să utilizați diacritice pentru limba română în denumirea fișierelor.

1. Transcrierea interviului

Transcrierea interviului reprezintă tipărirea cuvintelor și sunetelor prezente în înregistrare. Scopul celui care transcrie interviul de istorie orală este de a reda o replică cât mai apropiată de înregistrarea audio/video, deoarece rezultatul cercetării depinde de fidelitatea acestei transcrieri. De la bun început trebuie precizat că transcrierea necesită timp. Timpul aproximativ necesar pentru transcrierea unei ore de înregistrare este de aproximativ 8 până la 10 ore, în funcție de calitatea sunetului și de complexitatea interviului (întreruperi, mai mulți intervieuați, sunete de fundal, gestică etc.). Prin urmare, transcrierea este o muncă intensivă. Cu toate acestea, iată câteva motive puternice pentru care un interviu de istorie orală ar trebui să fie transcris (dacă este posibil, de către interviuator).

- Interviul de istorie orală odată transcris este mai ușor de utilizat în prezentări media, expoziții și publicații de cercetare;
- Conținutul interviurilor este mai ușor de accesat de către cercetători (printr-o căutare rapidă – comandă rapidă Ctrl+F – după cuvinte cheie, nume de locuri, persoane etc.). Astfel, cercetătorii nu mai trebuie să asculte/ reasculte întreaga înregistrare;

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

- Naratorii pot previzualiza schița de transcriere și pot oferi clarificări ale informațiilor neînțelese, rezultând o relatare mai exactă;
- Perioada de valabilitate a hârtiei depășește cu mult perioada scurtă de timp în care există un format de înregistrare înainte de a fi înlocuit cu un format mai nou, mai avansat;

Sfaturi pentru transcrierea interviului:

- ✓ Respectați cu strictețe și acuratețe discursul interviuatului, inclusiv greșelile de exprimare;
- ✓ Adoptați un format standard pentru transcrieri;
- ✓ Permiteți naratorului să previzualizeze transcrierea, și trimiteți-i apoi o copie a schiței finale, corectată.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Devin istoric oralist

Sarcina de lucru: Devin istoric oralist

Dimensiunea grupului: lucru individual

Timp: 30 de minute

Descrierea sarcinii de lucru: Sarcina poate fi efectuată numai după ce interviul de istorie orală a fost înregistrat. Încercați să răspundeți la următoarele întrebări: de ce este relevant interviul pe care l-ați înregistrat? Care sunt subiectele abordate în interviu? Care dintre subiecte sunt mai elaborate? Scrieți un rezumat al interviului pe care l-ați înregistrat (maximum 200 de cuvinte). Includeți o listă de cuvinte cheie/subiecte relevante regăsite în interviu și importante pentru proiectul de istorie orală.

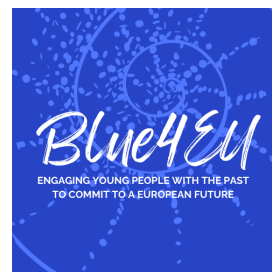
Obiective:

- Exersați abilitățile de care aveți nevoie ca istoric oralist;
- Dobândiți cunoștințe prin analiza muncii depuse.

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Capitolul V – PROIECTE DE ISTORIE ORALĂ

Există o serie de motive pentru care cineva poate decide să dezvolte un proiect de istorie orală: să învețe și să împărtășească experiențele altor oameni, să umple golurile înregistrărilor istorice tradiționale, să înțeleagă mai bine comunități sau tematici despre care se cunoaște puțin sau deloc. Apoi, putem cerceta din perspective diferite, aspecte ale trecutului recent, pentru a aduce în prim-plan vocile omise din discursul oficial. De cele mai multe ori, realizăm un proiect de istorie orală pentru că vrem să mergem dincolo de suprafața cercetării noastre și, la sfârșit, putem fi destul de norocoși să învățăm lecții valoroase. În funcție de motivul (motivele) pentru care am inițiat un proiect de istorie orală, istoricul Valerie Yow vorbește în detaliu despre varietatea acestora. (Vezi: Valerie Raleigh Yow, *Recording Oral History: A Guide for the Humanities and Social Sciences*, 2005)

Indiferent de tipul de proiect de istorie orală ales, procesul va rămâne același, dar structura generală a cercetării poate fi diferită. Este recomandat să încercați să implicați persoanele intervievate

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

În etapele incipiente ale proiectului vostru de istorie orală, deoarece au capacitatea de a aduce noi perspective la care poate nu v-ați gândit inițial. Astfel, este recomandat să fiți deschiși la noi perspective și să nu ratați ocazia de a învăța. Nu în ultimul rând, rețineți că atât intervievatorul, cât și interviuatul sunt participanți la un dialog, iar schimbul de idei este încurajat.

Diseminarea

A disemina = a răspândi, în special știri, informații, idei etc., unei mulțimi (<https://dictionary.cambridge.org/>)

Diseminarea proiectelor de istorie orală poate lua varii forme. Nu există o modalitate corectă de a vă disemina munca, dar trebuie să aveți întotdeauna în vedere publicul vizat. Dacă dezvoltarea proiectului de istorie orală a fost necesară pentru o temă școlară, probabil că va trebui să vă prezentați rezultatele în fața clasei. În acest caz, aveți o mulțime de opțiuni în ceea ce privește difuzarea. Cel mai simplu mod ar putea fi să faceți o prezentare tradițională, dar dacă vreți un impact mai mare și poate să obțineți un „moment WOW” de la public, puteți face diferite lucruri: o expoziție, o prezentare audio-video, un eveniment la care participă și interviuatul/intervievații, puteți scrie un articol despre cercetarea desfășurată. În același timp, în funcție de resursele avute la dispoziție, proiectul de istorie orală poate fi disponibil online, pe un site web, un blog, un canal YouTube sau rețele sociale.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

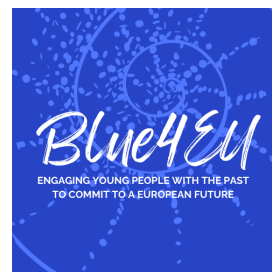
Sustenabilitate

Durabilitatea unui proiect de istorie orală este legată de planificarea generală a acestuia, precum și de modul în care dorim să-l diseminăm. Încă de la început, trebuie să ne gândim la durata de viață a proiectului și la modalități prin care rezultatele acestuia vor fi accesibile unui public mai larg. În acest sens, accesarea online, scrierea unui articol sau crearea de parteneriate cu o arhivă/instituție locală pot fi importante. Totodată este recomandat ca rezultatele să poată fi stocate în siguranță pentru o perioadă lungă de timp. În această etapă, trebuie să știți ce doriți să păstrați. Dacă optați pentru opțiuni de stocare online, asigurați-vă că intervievații înțeleg că mărturiile lor vor fi puse la dispoziție în acest mod și, de asemenea, ce implică acest lucru.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Dezvoltă un proiect de istorie orală

Sarcina de lucru: Dezvoltă un proiect de istorie orală

Dimensiunea grupului: individual sau în grup; dacă se lucrează în grup, dimensiunea recomandată este de 5-6 persoane

Timp: aproximativ 120 minute pentru partea teoretică

Descrierea sarcinii de lucru: Întrucât sunteți deja familiarizați cu principiile de bază ale istoriei orale și aspectele practice ale acestei discipline, este timpul să creați un proiect de istorie orală. Individual sau în grup, găsiți o temă interesantă referitoare la comunitatea voastră și scrieți un rezumat al felului în care ați dori să arate proiectul vostru. Faceți un plan și apoi încercați să îl puneți în practică, ținând cont de tot ceea ce ați învățat până acum. Succes!

Obiective:

- Deschiderea de noi perspective cu privire la propria comunitate și istoria acesteia;
- Dobândirea de experiență în crearea unui proiect de istorie orală;
- Dobândirea de cunoștințe prin activități practice.

Capitolul VI – CE TREBUIE SĂ FACEȚI ȘI CE SĂ NU FACEȚI LA UN INTERVIU DE ISTORIE ORALĂ

1. Sugestii generale

☞ **Acordați suficient timp pentru conversație.**

Planificați-vă să programați una sau două ore pentru un interviu. Acest lucru va permite suficient timp pentru o conversație care uneori se duce în direcții neașteptate pe măsură ce construiți o relație cu naratorul.

☞ **Pentru a fi un bun intervievator, fiți un bun ascultător.**

Fiți atenți la ceea ce spun intervievații. Lasă-ți naratorul să-și împărtășească experiența. Uneori s-ar putea să tacă o clipă până când sunt gata să continue din nou, așadar aveți răbdare.

☞ **Aveți o conversație, nu o confruntare.**

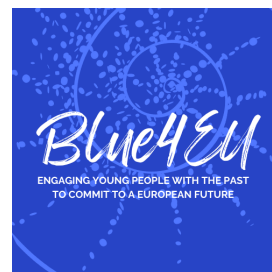
Încercați expresii precum „Am auzit asta...”, dar lăsați-vă naratorul să împărtășească fără a transmite judecăți de valoare. Fiți conștienți de propriile stereotipuri și părtiniri și recunoașteți diferențele pe care le-ați putea avea cu naratorul, cum ar fi cultura sau religia care v-ar putea influența întrebările sau interacțiunea.

☞ **Ambele părți ar trebui să convină în avans asupra duratei aproximative a interviului.**

Intervievatorul este responsabil pentru a evalua dacă naratorul devine obosit și în acel moment ar trebui să întrebe dacă acesta din urmă dorește să continue. Deși majoritatea interviurilor durează aproximativ două ore, dacă naratorul dorește să continue puteți face asta.

☞ **Discutați cu persoana intervievată despre interviu în prealabil.**

Treceți peste temele și subiectele pe care doriți să le discutați. De preferință, acest lucru ar trebui făcut personal într-o întâlnire prealabilă. Dacă acest lucru nu este posibil, o conversație telefonică este necesară.

Pregătiți interviul.

Înainte de a efectua primul interviu, faceți o cercetare prealabilă. Istoria orală nu poate fi separată sau înlocuită cu alte metode de cercetare istorică. Amintiți-vă că sunteți oaspetele lor, iar dacă interviuevatul este în vârstă, s-ar putea să fiți prima persoană cu care a vorbit de câteva zile. Vor fi la fel de emoționați ca voi, așa că este esențial să fiți cordiali și răbdători. Când ați terminat, mulțumiți-i naratorului pentru timpul acordat și pentru că v-a împărtășit povestea. Asigurați-vă că obțineți permisiunea lor de a le partaja interviul.

2. Comportament adecvat

AȘA DA	AȘA NU
Îmbrăcați-vă și acționați profesional. Amintiți-vă manierele și încercați să vă relaxați. Deși s-ar putea să-l cunoașteți destul de bine pe interviuevat, acesta este un interviu formal și este important să acționați profesional.	Nu întrerupeți naratorul, își poate pierde șirul ideilor.
Sosiți la timp și fiți pregătiți cu tot ce aveți nevoie: reportofon, cabluri de alimentare, spațiu suplimentar de stocare, întrebări și documente de consimțământ.	Nu întârziați.
Apropiați-vă de interviuevat. Dacă vă așezați la o distanță prea mare de interviuevat s-ar putea să fiți nevoiți să ridicați vocea, veți pierde contactul vizual și nu veți putea monitoriza înregistrarea.	Nu vă apropiați prea mult. Dacă vă așezați prea aproape puteți invada spațiul personal al interviuevatului și îl puteți face să se simtă inconfortabil.
Alegeți un loc liniștit. Dacă puteți, opriți radiourile și televizoarele, opriți	Nu reacționați la ceea ce spune interviuevatul. În timpul unei conversații

toate telefoanele mobile, închideți ușile camerei în care vă aflați, închideți ferestrele etc.	normale puteți face exclamații precum „Serios?” „În nici un caz!” dar în cadrul interviului aceste reacții se pot suprapune cu vocea interviuatului. Încercați să exprimați aceste reacții prin gesturi.
👍 O postură bună și contactul vizual îl vor relaxa pe interviuat și îl vor încuraja să vorbească liber. Fiți întotdeauna respectuoși cu naratorii.	👎 Lipsa contactului vizual dă impresia că nu ascultați ceea ce vă spune interviuatul.
👍 Dacă persoana interviuată vă pune întrebări, oferiți răspunsuri scurte.	👎 Interviul nu este despre interviuator. Accentul ar trebui să fie pus pe interviuat și pe povestea acestuia.
👍 Pregătiți întrebările din timp. Notați-vă cât mai multe întrebări în ghidul de interviu și fiți pregătiți cu o foaie pe care să notați întrebări care pot apărea în timpul interviului.	👎 Nu contraziceți și nu intrați în dezbateri aprinse.
👍 Redactați întrebări scurte și clare.	👎 Nu adresați mai multe întrebări deodată.
👍 Adresați întrebări deschise.	👎 Nu adresați întrebări cu răspuns închis.
👍 Aveți răbdare. Ascultați cu atenție și mențineți contactul vizual.	👎 Nu vă arătați plictisiți sau dezinteresați și nu căsați niciodată.
👍 Îmbrățișați tăcerile: acordați-i persoanei interviuate timpul de care are nevoie pentru a-și împărtăși poveștile.	
👍 Luați-vă notițe. Puteți nota întrebări suplimentare pe care să le adresați la momentul oportun.	

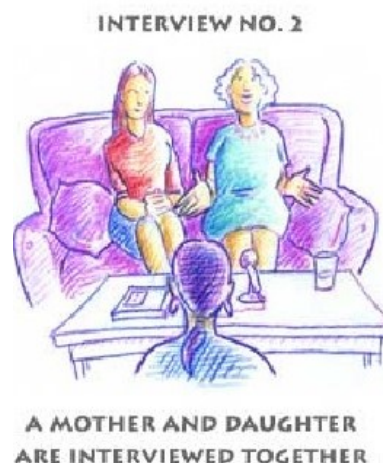
👍 Fiți atenți la naratorii care doresc să vă relateze evenimente „off the record” și opriți reportofonul dacă naratorul dorește să vă împărtășească o poveste, dar nu intenționează ca aceasta să facă parte din înregistrarea care va ajunge la publicul larg.	
👍 Redactați fișa înregistrării, protocolul și rezumatul interviului cât mai curând după înregistrarea interviului de istorie orală.	

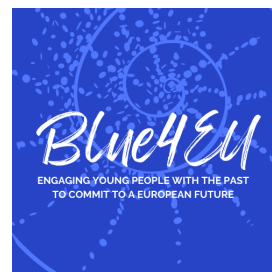
Cum credeți că aceste ipostaze ar putea afecta interviurile?

- a) Interviewatorul aude doar cuvinte care fac referire la mâncare;
- b) Persoana interviuată este deranjată de zgomotul stomacului interviewerului și își pierde șirul gândurilor;
- c) Interviutul infometat se grăbește să termine interviul pentru a alerga la cel mai apropiat restaurant fast-food;
- d) _____;
- e) _____;

- a) Doi intervievați ar putea să-l copleșească pe interviewer;
- b) Interviul poate declanșa conflicte intergeneraționale;
- c) Pot exista anumite lucruri pe care unul dintre intervievați nu le va spune de față cu celălalt;
- d) _____;
- e) _____;

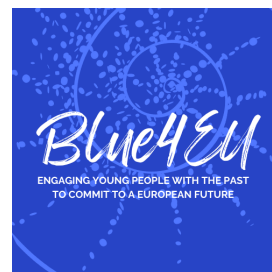
3. Tehnologia și interviul de istorie orală

Cu cât sunteți mai confortabili și mai familiarizați cu echipamentul, cu atât veți atrage mai puțină atenție asupra acestuia, și astfel naratorul va fi mai confortabil.

 AȘA DA	 AȘA NU
 Testați totul în prealabil. Asigurați-vă că echipamentul este în stare bună de funcționare. Bateriile sunt încărcate? Microfonul este pornit?	 Nu opriți camera video. Dacă totuși interviueatul solicită oprirea camerei video, onorați această solicitare.
 Dacă este posibil, țineți în permanență camera video în priză. Camerele video pot raporta uneori că au mai multă baterie decât au de fapt.	 Aveți grijă să nu se împiedice nimeni de cablurile aparaturii.
 Așezați-vă, dacă este posibil, cu fața către o sursă de lumină astfel încât persoana interviueată să vă poată vedea clar.	 Nu folosiți focalizare automată.
 Este indicat să folosiți un microfon separat , decât cel încorporat în camera video sau reportofon. Astfel, zgomotele de fundal vor fi mult mai răzlețe.	 Nu utilizați prim-planuri (cu excepția cazului în care aveți un coleg care să vă ajute), deoarece interviueatul poate ieși din cadru atunci când se mișcă.
 Cu cât microfonul este mai aproape de sursa sunetului, cu atât calitatea va fi mai bună. Dacă utilizați un microfon de masă, îndreptați-l către persoana interviueată și plasați-l cât mai aproape de aceasta. Dacă utilizați un microfon	 Dacă interviueatul stă lângă fereastră, ar fi mai bine să faceți schimb de locuri. Dacă este posibil, rugați interviueatul să se așeze înspre sursa de lumină naturală.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

atașabil, poziționați-l la aproximativ 15 centimetri de gura interviuatului.	
👍 Înainte de începerea interviului înregistrați câteva secunde de sunet și redați-le pentru a vă asigura că totul funcționează corespunzător.	
👍 Lumina naturală ajută în cazul utilizării unei camere video. Totuși, dacă folosiți lumină artificială , aveți mai multă flexibilitate.	
👍 Poziționați camera video lângă locul în care vă așezați sau chiar deasupra umărului. Un cadru mai larg este mai confortabil atunci când nu aveți un videograf.	
👍 Măriți la maximum pentru a regla manual focalizarea, apoi setați poziția de zoom pentru înregistrare.	
👍 Ar fi de ajutor să aveți o a doua persoană care să opereze camera video, astfel încât să vă puteți concentra asupra interviului.	

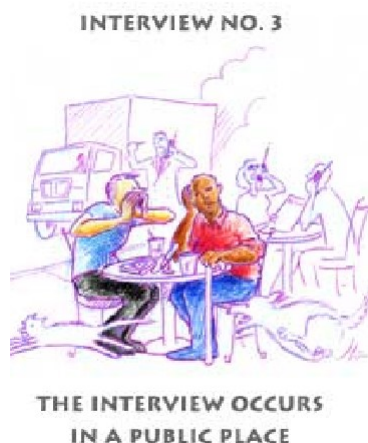

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Cum credeți că această ipostază ar putea afecta interviul?

- a) Zgomotul străzii va afecta calitatea înregistrării;
- b) Zgomotele distrag atenția interviuatului;
- c) Echipamentul poate înregistra zgomotele de fundal și captează doar intermitent vocea interviuatului;
- d) _____;
- e) _____;

Joc de rol: ce să nu faci în timpul unui interviu

Sarcina de lucru: joc de rol - ce să nu faci în timpul
unui interviu

Dimensiunea grupului: 2 elevi în fața unei clase

Timp: aprox. 50 de minute

Descrierea sarcinii de lucru: Doi voluntari vor juca scenariul: unul va fi interviuatorul și celălalt interviuatul. Interviuatorul va alege un card cu o anumită greșeală pe care o va face în desfășurarea interviului. Persoana interviuată nu va ști care este greșeala pe care o va face interviuatorul. (Exemple de greșeli: întreruperea persoanei interviuate, adresarea mai multor întrebări deodată, formularea unor întrebări cu răspuns indus etc.). După interviu discutați cu toată clasa: care a fost greșeala? De ce este aceasta o problemă? Cum o putem evita?

Obiective:

- Exersarea abilităților de a face interviuri de istorie orală;
- Dobândiți experiență la înregistrarea interviurilor de istorie orală.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

ÎNTREBĂRI & RĂSPUNSURI

Cum formulez întrebări interesante pentru un interviu de istorie orală?

Toate întrebările au potențialul de a fi interesante. Este important să faci o cercetare amănunțită despre subiectul (subiectele) pe care dorești să le abordezi atunci când înregistrezi un interviu de istorie orală. În acest fel, vei dobândi cunoștințe importante și vei putea să-ți înțelegi mai bine interviuatul, fiind astfel încrezător în a pune întrebări noi, de tip *follow-up*. Nu uita: chiar și întrebările care nu par interesante la prima vedere, pot duce la răspunsuri foarte interesante, iar în cele din urmă, asta este ceea ce ne dorim.

Cum pot crea un mediu confortabil pentru interviuat, astfel încât acesta să răspundă întrebărilor adresate în mod deschis?

Există diferite moduri prin care poți face acest lucru. Contextul în care este înregistrat interviul de istorie orală este foarte important: un loc familiar interviuatului, unde se simte în siguranță, poate conduce la un interviu de succes. Încrederea este un element cheie care poate face persoana interviuată să se simtă mai confortabil; în acest sens, se recomandă să ascuți cu adevărat ceea ce spune interviuatul, să ai răbdare și să te adaptezi ritmului său. Totodată, a împărtăși puțin despre tine, ca interviuator, fără a monopoliza discuția, poate ajuta. Realizarea unui interviu de istorie orală de tip *follow-up* poate constitui o modalitate prin care interviuatul se va simți mai confortabil, fiind astfel, mai deschis în a răspunde întrebărilor adresate. Cu toate acestea, dacă interviuatul nu dorește să facă acest lucru, trebuie să-i respecti decizia.

Cum construiesc un mediu bazat pe încredere, încurajând astfel interviuatul să vorbească deschis?

Încrederea este un element cheie care poate face persoana interviuată să se simtă mai confortabil; în acest sens, se recomandă să ascuți cu adevărat ceea ce spune interviuatul, să ai răbdare și să te adaptezi ritmului său. Nu uita că persoana interviuată nu este o „mașină de producere a datelor”, ci un partener de dialog, cineva care acceptă cu bunăvoință să îți împărtășească cunoștințele. Răbdarea este esențială în sensul că, pe de o parte, trebuie să ai răbdare și să ascuți interviuatul și, pe de altă parte, este nevoie de răbdare deoarece dobândirea încrederii necesită timp și nu se va construi de la o zi la alta.

Cât timp ar trebui să aștept între răspunsul la o întrebare și adresarea următoarei întrebări?

Nu există un interval de timp prestabilit între două întrebări, respectiv între răspunsul la o întrebare și adresarea următoarei întrebări. Ca în orice conversație, trebuie să fii atent la persoana cu care vorbești. De asemenea, trebuie să ții cont de faptul că momentele de tăcere sunt importante și reprezintă un alt mod de

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

comunicare. Prin urmare, trebuie să acorzi atenție și acestui lucru. Această abilitate poate fi dobândită în timp, pe măsură ce obții experiență.

Pot folosi materiale ale aceluiași interviu de istorie orală pentru a spune două povești diferite?

Da, cu siguranță se poate face asta, atâta timp cât materialele de interviu pe care le ai la dispoziție îți permit acest lucru. Un interviu de istorie orală ne poate permite să extragem mai mult de o poveste sau o perspectivă. De exemplu, într-un interviu de istorie orală se poate găsi o poveste despre regimul comunist per ansamblu, dar și povești interesante despre viața de zi cu zi în această perioadă, mediul de lucru, mici acte de rezistență și așa mai departe.

Când interviuevatul vorbește mult, dar aș vrea să revin la un anumit subiect, cum pot schimba subiectul?

În timpul unui interviu de istorie orală, există întotdeauna posibilitatea ca persoana interviueată să se abată de la subiectul interviului sau de la ultima întrebare adresată. Este bine să ai răbdare câteva minute și să vezi unde duce discuția. Acest lucru se datorează faptului că de foarte multe ori cel interviueat își poate aminti o experiență/ un eveniment la care nu te-ai fi gândit și care îți va stârni interesul și poate vei avea întrebări suplimentare. Totuși, dacă digresiunea nu prezintă niciun interes pentru interviu, este respectuos să-i permiți interviueatului să-și termine ideea, iar într-o scurtă pauză în discurs poți interveni, fără a-l întrerupe, și să-i ceri să revină la unul dintre subiectele pentru care mai ai pregătite câteva întrebări.

Cum să întrerupi un interviu care a durat prea mult?

Această situație poate fi destul de frecventă în timpul unui interviu de istorie orală. Modul în care reacționăm și cum stabilim ce înseamnă „prea mult” depinde adesea de context.

De exemplu, dacă s-a stabilit un interval de timp fix înainte de interviu și acesta este atins pe parcursul conversației, putem să informăm politicos interviueatul că timpul alocat s-a încheiat și să întrebăm dacă preferă să încheiem aici sau să continuăm. Dacă se decide oprirea interviului, se poate adresa o ultimă întrebare, de exemplu: „Înainte de a încheia, aveți vreun gând sau reflecție finală pe care doriți să o împărtășiți?” Astfel se creează un final natural al conversației, iar interviueatul are un sentiment de încheiere.

Deseori se întâmplă ca un interviu de istorie orală să nu aibă un interval de timp fix, ci doar unul orientativ. În acest caz, este important să evaluăm cu atenție contextul. Puneți-vă întrebări precum: Este interviueatul obosit? Ce alte subiecte pot fi abordate într-un interval rezonabil de timp? Există factori contextuali care ar putea influența durata interviului?

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Ținând cont de aceste aspecte, puteți să informați interviuatul despre posibilitatea de a încheia și, dacă este cazul, să propuneți o întâlnire ulterioară pentru a continua discuția.

Ce este cel mai bine de făcut dacă pui accidental o întrebare prea personală?

Un interviu de istorie orală este rezultatul unei colaborări între intervievator și interviuat, bazată pe încredere și respect. Evident, aceasta implică faptul că trebuie să respectăm întotdeauna limitele personale ale interviuatului. Pe parcursul conversației, s-ar putea să abordăm un subiect care, la prima vedere, pare necontroversat, dar care se poate dovedi incomod sau prea personal pentru interlocutorul nostru. În astfel de situații, ar trebui să reasigurăm interviuatul cu privire la principiile care ghidează munca noastră și să-i reamintim că nu este obligat să răspundă la acea întrebare dacă nu dorește. Parte din reticența lor ar putea proveni din faptul că sunt înregistrați. În acest caz, putem opri înregistrarea, asculta ce au de spus și apoi continua interviul.

Pe de altă parte, ca răspuns la una dintre întrebările noastre, interviuatul ar putea împărtăși informații extrem de personale care s-ar putea să nu fie potrivite pentru difuzarea publică. În această situație, avem responsabilitatea de a lua în considerare toate aspectele etice implicate și de a proteja interviuatul, chiar dacă asta înseamnă să restricționăm accesul la o parte sau la întregul interviu.

Există persoane care, după ce au acceptat să fie intervievate și au fost informate despre subiect, ezită să răspundă la multe întrebări? Dacă da, ce se poate face?

În timpul unui interviu de istorie orală, este obișnuit ca interviuatul să devină ezitant sau reticent. Acest lucru se întâmplă mai ales atunci când abordăm întrebări sensibile. Prin urmare, este esențial să urmărim recomandările privind bunele practici și, de exemplu, să începem interviul cu subiecte necontroversate (copilărie, carieră profesională) pentru a construi o relație de încredere între intervievator și interviuat.

Mai mult, nu este întotdeauna suficient să informăm interviuatul doar despre tema și obiectivele cercetării noastre. Este util să subliniem și importanța mărturiei lor personale pentru o înțelegere mai bună a subiectului. Așa cum s-a subliniat de multe ori, atât înainte, cât și în timpul interviului, trebuie să ne asigurăm că intervievații înțeleg pe deplin că participarea lor este voluntară și că pot alege să nu răspundă la anumite întrebări sau chiar să încheie interviul în orice moment. Pentru a le reaminti acest lucru, putem face o afirmație de genul: „Înțeleg că acest subiect ar putea fi dificil de abordat. Vă rog să nu vă simțiți obligați să răspundeți la întrebări care vă fac să vă simțiți incomfortabil.”

Aceasta îi ajută pe intervievați să se simtă înțeleși, contribuie la construirea și menținerea încrederii și reprezintă baza pentru abordarea diferitelor subiecte. Nu în ultimul rând, interviuatul poate să-și schimbe părerea cu privire la implicarea sa în cercetarea noastră, iar noi trebuie să respectăm alegerea lor.

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Cum pot să contactez/găsesc diferite persoane care ar putea răspunde la întrebările mele despre un anumit subiect?

Pentru a desfășura un proiect de istorie orală de succes și a ajunge la martori-cheie, trebuie să urmăm mai mulți pași. În primul rând, trebuie să efectuăm o cercetare preliminară amănunțită, care ne va permite să înțelegem subiectul și cine ar putea fi intervievații. În al doilea rând, putem contacta organizații sau cercetători cu expertiză profesională în domeniu. În al treilea rând, putem lua legătura cu organizații comunitare, autorități locale și organizații religioase care pot facilita accesul în comunități. În al patrulea rând, putem alege pur și simplu să contactăm direct persoane care ar putea fi de interes pentru cercetarea noastră. De obicei, un istoric va folosi toate sau doar o parte dintre strategiile menționate mai sus. Crearea de rețele este esențială pentru munca lor, iar adesea se utilizează așa-numita „metodă a bulgărelui de zăpadă”. Aceasta presupune contactarea unui număr mic de intervievați inițiali și solicitarea de recomandări pentru alte persoane care ar putea fi dispuse să participe la cercetare. Cu cât se realizează mai multe interviuri, cu atât se creează mai multe contacte, generând astfel un „efect de bulgăre de zăpadă”.

Funded by
the European Union

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

RESURSE ADIȚIONALE

1. The East Midlands Oral History Archive - <https://le.ac.uk/emoha/>;
2. Oral History Centre – University of Winnipeg - <https://oralhistorycentre.ca/stories/>;
3. StoryCorps - <https://storycorps.org/>;
4. Union Maids Documentary (1976) - <https://www.youtube.com/watch?v=74gvcvXlgnM>;
5. Eyes on the Prize Documentary Interviews - https://americanarchive.org/special_collections/eotp-interviews;
6. Manchester Histories - <https://manchesterhistories.co.uk/>;
7. The Vietnam Center and Sam Johnson Vietnam Archive - <https://www.vietnam.ttu.edu/>;
8. YRDSB Museum & Archives (Conducting an oral history interview) - https://www.youtube.com/watch?v=mVv_QAFhm1A&ab_channel=YRDSBMuseum%26Archives;
9. Alessandro Portelli “Oral history - a web of relationship” TEDx Talk - https://www.youtube.com/watch?v=MWj5f6vqBFo&t=816s&ab_channel=TEDxTalks;
10. MasterClass with Alessandro Portelli “Retrieving the Past: Conversation with Sources” Oral History Kosovo - https://www.youtube.com/watch?v=Gkd4E6isHN4&ab_channel=OralHistoryKosovo;
11. FoxFire Project - <https://www.foxfire.org/about-foxfire/>;
12. H-Net's network for oral history studies - <https://networks.h-net.org/h-oralhist>;
13. Circolo Gianni Bosio - <https://www.circologiannibosio.it/>;
14. The Oral History Institute Cluj-Napoca - <https://www.istoriaorala.ro/>;
15. Columbia Center for Oral History Research - <https://www.ccohr.incite.columbia.edu/>;
16. Baylor Institute for Oral History - <https://library.web.baylor.edu/oralhistory>;
17. The Oral History Center at UC Berkeley - <https://www.lib.berkeley.edu/visit/bancroft/oral-history-center>;

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Perks, Robert, Thomson, Alistair (ed.), *The Oral History Reader*, Routledge, New York, 2003.
2. Portelli, Alessandro, *The Death of Luigi Trastulli and Other Stories: Form and Meaning in Oral History*, State University of New York Press, Albany, 1991.
3. Portelli, Alessandro, "What Makes Oral History Different," *The Death of Luigi Trastulli and Other Stories: Form and Meaning in Oral History*, SUNY Press, 1991.
4. Radosav, Doru "Istoria orală și etnotextul: afinități subiective", in Oral History Institute Yearbook, no.XII, 2010.
5. Thompson, Paul, *The Voice of the past: Oral History*, Oxford, New York: Oxford University Press, 1988.
6. Yow, Valerie, Raleigh, *Recording Oral History: A Guide for the Humanities and Social Sciences*, Altamira Press, Oxford, 2005.
7. <https://oralhistory.org/oha-statement-on-ethics/>
8. https://www.dohistory.org/on_your_own/toolkit/oralHistory.html
9. <https://guides.bpl.org/OralHistory/planning>
10. <https://www.nationalww2museum.org/oral-history-resources>
11. <https://libguides.libraries.claremont.edu/ohtoolkit/pre-interview>
12. <https://www.ohs.org.uk/for-beginners/>
13. <https://www.baylor.edu/content/services/document.php/43912.pdf>
14. <https://www.nps.gov/articles/000/oral-history-resources-interview-archiving.htm>
15. <https://ohda.matrix.msu.edu/2012/08/file-naming-in-the-digital-age/>
16. <https://oralhistory.lib.uci.edu/after-your-interview>
17. <https://guides.bpl.org/OralHistory/preservation>
18. <https://oralhistory.org/archives-principles-and-best-practices-overview/>
19. <https://storycorps.org/>
20. https://en.wikipedia.org/wiki/Union_Maids
21. <https://www.npr.org/2022/12/14/1141630795/iron-man-super-fly-and-carrie-are-inducted-into-the-national-film-registry>

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future

Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,

Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

22. <https://www.georgiaencyclopedia.org/articles/education/foxfire/>

23. <https://oralhistory.org/about/do-oral-history/>.

24. <https://www.ohs.org.uk/for-community-groups/community-oral-history/>

25. <https://oralhistorycentre.ca/what-is-oral-history/>

26. <https://www.ohs.org.uk/for-community-groups/community-oral-history/>

<https://oralhistory.org/about/principles-and-practices-revised-2009/>

chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://www.carvercountyhistoricalsociety.org/pdfs/programs/Lesson_3_Oral_History_Dos_and_Donts.pdf

27. <https://ucfhistory.wordpress.com/2014/11/06/must-know-dos-and-donts-of-collecting-oral-histories/>

28. <https://www.ohs.org.uk/for-beginners/interviewing/>

chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://library.centre.edu/ld.php?content_id=52588038

29. <https://historymatters.gmu.edu/mse/oral/interpret.html>

30. https://www.youtube.com/watch?v=mVv_QAFhm1A

31. <https://www.youtube.com/watch?v=jTCzxWt1RQk&t=3s>

32. <https://www.youtube.com/watch?v=iUGYVzt7LCQ&t=90s>

33. <https://www.youtube.com/watch?v=PmkwcNgIbgE>

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Declarație de consimțământ

Subsemnatul/a _____, domiciliat în localitatea _____, jud. _____, str. _____, e-mail _____, am acordat un interviu realizat de elevul _____, sub coordonarea prof. _____, în data de _____. Sunt de acord ca acest interviu și documentele digitale conexe (fotografii, alte înregistrări audio-video), obținute ca parte a cercetării pentru cursul *Vocile comunității: Istoria orală ca resursă didactică în era digitală* (VoCIs), să fie incluse în baza de date a școlii _____, precum și a Institutului de Istorie Orală, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, folosite în scopuri științifice și educative, renunțând astfel la drepturile de autor în favoarea școlii și a Institutului de Istorie Orală, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, în condițiile:

- ☐ Menționării numelui.
☐ Menținerii anonimatului.

- ☐ Am citit documentul de informare a participanților.
☐ Îmi exprim acordul cu privire la utilizarea și prelucrarea datelor mele personale.
☐ Am avut posibilitatea de a pune întrebări detaliate cu privire la proiect și am primit răspunsurile așteptate.
☐ Am luat la cunoștință faptul că implicarea mea în proiect este voluntară și mă pot retrage în orice moment fără a invoca un motiv pentru aceasta.

Locul:

Semnătura:

Data:

**Funded by
the European Union**

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI
BABES-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABES-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABES-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Document de informare a participanților

Sunteți invitat(ă) să luați parte la cercetarea desfășurată în cadrul cursului *Vocile comunității: Istoria orală ca resursă didactică în era digitală (VoCIs)*.

Scopul cercetării:

Colectarea interpretarea și preservarea mărturiilor de istorie orală din diferite comunități din România cu scopul creării unei memorii comune a trecutului recent.

Ce presupune implicarea în proiect?

Implicarea Dumneavoastră presupune acordarea unui interviu de tip „povestea vieții”, înregistrat audio și/sau video, în care veți putea povesti aspectele din trecut pe care le considerați importante, răspunzând la o serie de întrebări organizate, în general, cronologic (ex. copilăria, tinerețea, maturitatea etc.).

Cum vor fi folosite informațiile furnizate membrilor echipei de proiect?

Informațiile furnizate intervievatorilor (elevi, sub coordonarea profesorilor) vor fi utilizate în scopuri științifice și educative. Interviuurile vor fi stocate în cadrul arhivei școlii locale și a Institutului de Istorie Orală, Facultatea de Istorie și Filosofie, Cluj-Napoca.

Voi fi plătit pentru participarea în cadrul cercetării?

Participarea în cadrul cercetării este voluntară, nefiind remunerată.

Cât va dura realizarea cercetării?

Interviul va dura maximum 2 ore. Dacă obosiți în timpul acestuia, puteți solicita o pauză, organizarea unei alte întrevederi sau să încheiați definitiv interviul.

**Funded by
the European Union**

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABES-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABES-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABES-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Blue4EU. Engaging Young People with the Past to Commit to a European Future
Project number - 101143856, Call - CERV-2023-CITIZENS-REM,
Granting authority - European Education and Culture Executive Agency

Unde va avea loc cercetarea?

Interviurile se vor desfășura la momentul/ locul convenabil pentru Dumneavoastră. Astfel, ar putea avea loc într-un centru comunitar, bibliotecă, la școală sau în locuința Dumneavoastră, dacă preferați asta.

Ce se întâmplă dacă nu vreau să particip sau dacă mă răzgândesc?

Participarea în cadrul cercetării este voluntară, ceea ce înseamnă că vă puteți retrage în orice moment, fără consecințe de nicio natură pentru Dumneavoastră. Profesorii coordonatori sau/și cercetătorii IIO vor consemna decizia, iar interviul, în orice stadiu de realizare s-ar afla, va fi prelucrat/arhivat/șters, în funcție de opțiunile Dumneavoastră.

Prof. coordonator

Data:

Interviewatori - elevi
